

e) Speciatim vero irregularitas *ex defectu natalium* tollitur

ꝝ *legitimatione*, per subsequens matrimonium, professionem religiosam, rescriptum Pontificis, haud vero principis saecularis, quod nonnisi civiles effectus attingere potest (Cf. Ben. XIV. Const. *Redditae nobis 5 Dec. 1744*).

ꝝ *dispensatione*, quae a solo Pontifice conceditur pro *sacris* ordinibus, beneficiis curatis, dignitatibus capitulorum, praelaturis sive saecularibus sive regularibus; ab episcopis vero pro prima tonsura, ordinibus minoribus, beneficiis simplicibus.

f) Insuper liquet episcopos ex *speciali facultate* habita a Sede Apostolica, posse in iis irregularitatibus pro quibus ea conceditur, dispensare.

240. Illud etiam animadvertisendum est in irregularitate ex homicidio contracta, petendam esse dispensationem saltem ad cautelam, etiam si existat *dubium facti*; quod scilicet constat de irregularitate actui adnexa, sed dubitatur utrum actus positus fuerit, ut est casus relatus (*Cap. Ad audentiam 12 de Homic.*). At hoc perperam a quibusdam tamquam generalis regula traditur pro omnibus irregularitatibus.

241. Denique ad controversiam quod attinet, utrum ignorantia excusat ab incurrienda irregularitate ex delicto, haec non eodem modo dirimitur a doctoribus. Triplex potissimum sententia habetur. Prima requirit solum cognitionem legis divinae vetantis delictum illud. Secunda insuper exigit cognitionem ecclesiasticae illud delictum vetantis. Tertia denique postulat insuper cognitionem adnexae irregularitatis (1). Breviter dici potest:

a) si agatur de *foro conscientiae*, secundam et tertiam sententiam, saltem auctoritate doctorum admitti posse, adeoque neminem in foro interiori teneri ad reputandum se obstrictum irregularitate, si eam ignoraverit.

b) Si vero agatur de *foro externo*, huc valent regulae superioris traditae de ignorantia (85. II) (2).

(1) Cf. Vecchiotti, *Op. cit. lib. V § 30 in fin.*

(2) De irregularitatibus non agitur uno loco in *Corpo Iuris*, sed prout sunt *ex delicto*, ubi sermo est de delictis quibus sunt adnexae, in libro

TITULUS V.

De requisitis ut quis ad ordines possit promoveri.

242. Cum ea proposita fuerint quae impediunt quominus aliquis possit promoveri, antequam de ipsis ordinibus sermo fiat, dicendum etiam est de iis quae lege ecclesiastica requiruntur, ad ordines *rite suscipiendos*. Porro quaedam ex his *collatorem* ordinum, quaedam *suscipientem* respiciunt. Ad collatorem pertinet I. ut sit *proprius* episcopus, scilicet eum qui ordines suscepit *vere subditum* habeat: II. ut in ordinibus conferendis, leges ecclesiasticas quae *tempus* et *modum* praescribunt, accurate servet. Ad suscientem vero spectat I. ut *titulum* habeat *ordinationis*: II. ut aetatem aliasque qualitates a lege ecclesiastica requisitas praeservet. Hinc sponte sua tituli partitio oritur. Agendum scilicet est I. de proprio *ordinationis* episcopo: II. de lege interstitorum, et tempore et modo *ordinationis*: III. de *ordinacionis* titulo: IV. de aetate et qualitate ordinandorum. Cum autem quaedam sint quae ex *privilegio exemptionis* regularibus competunt, circa susceptionem ordinum, in fine aliquid speciatim dicemus de *ordinationibus regularium*.

§ I. De proprio *ordinationis* episcopo.

243. Principium generale est, neminem ordinari posse nisi a proprio episcopo (*Dist. 71. canonibus 1 sqq. ex concill. nicaen., chalced., sardic., et Pontiff. S. Innoc. I. et*

quinto Decretalium; prout vero sunt *ex defectu*, in libro primo titulis XVII–XXII. Sunt etiam auctores qui data opera fuse de irregularitatibus scripsere, uti *Ugolinus*, *Maiolus*, *Gibalinus* aliique, sed eorum opera longe fines excedunt illius tractationis quae *Institutionum* propria est. Consuli potest Suarez *De censuris* disp. XL–XLII. incl. E recentioribus de irregularitatibus, data opera, scripsit iam laudatus Boenninghausen (*Tractatus Iuridico-canonicus de Irregul. Monasterii 1863*).

Sanguineti, Ius Eccl.

S. Greg. M.), qui proinde *legitimus* est ordinationis minister. Verum hoc intelligi potest:

a) quoad *validitatem actus*, et de hac modo non quaerimus (*Cf. Conc. Trid. Sess. XXIII. can. 7*);

b) quoad *liceitatem actus*, et de hac in titulo praesenti disserimus. Sed generale principium subnexam necessario quaestionem habet, quo pacto episcopus *proprius* determinetur.

244. Porro quae demum cumque fuerit vetus disciplina, qua episcopus *proprius ordinandi* censebatur (1), certum est post Bonifacium VIII. triplicem fuisse titulum constitutum, videlicet *originis, beneficii, domiciliij*. Constat ex eius Decretali (*Cap. Cum nullus 3 de temp. ord. in 6*) (2) per haec verba: "Cum nullus clericum parochiae alienae, praeter superioris ipsius licentiam, debeat ordinare, superior intelligitur in hoc casu episcopus, de cuius dioecesi est is qui ad ordines promoveri desiderat oriundus, seu in cuius dioecesi beneficium obtinet ecclesiasticum, seu habet, licet alibi natus fuerit, domicilium in eadem".

245. Innocentius vero XII. in vulgatissima illa constitutione quae incipit "Speculatores", 4 Nov. 1694, praeter hunc triplicem titulum, alium addit *familiaritatis*. Quod non ita debet intelligi, ac si primitus titulus ille ab Innocentio XII. fuerit constitutus, siquidem iam de eo mentio est

(1) De antiquiori Ecclesiae disciplina quoad potestatem episcoporum in *legitima* ordinum collatione, fuse disserit Phillips (*I. E. § XLI*). Res eo redit, ut episcopus *proprius* ille haberetur in cuius dioecesi quis esset baptismo ablatus, is autem tunc temporis plerumque adulta aetate conferebatur, (quod tamen ita generatim dictum, emolliri aliquatenus debet), atque veluti *spiritualis filius* ab eo, a quo regenitus fuerat, ordines quoque accipere consueverat.

At generalior ea erat ratio agendi, qua laicus a quolibet poterat episcopo ordinem accipere, hac lege ut eo ipso insertus clero illius ecclesiae censeretur, atque ab eodem episcopo ordines reliquos reciperet. Paulus severior, saltem quandoque, erat disciplina, si de eo ageretur qui iam esset clericus. Ceterum exinde appareat semina iam reperiri in ea disciplina titulorum *originis, beneficii, domiciliij*, qui deinceps clarioribus formulis statuti sunt.

(2) Conferenda etiam sunt alia capita eiusdem tituli, quibus ea quae huic pertinent illustrantur.

in Conc. Trid. (*Sess. XXIII. cap. 9 de Ref.*). Quin et ipse Innocentius in citata constitutione § 13 de titulo familiaritatis loquens, omnia dicit facienda esse ad *praescriptum Concilii Tridentini*.

246. Quadruplex igitur exsistit ratio, qua episcopus proprius ad ordines conferendos determinetur: *originis, beneficii, domiciliij, familiaritatis*. De singulis aliquid dicendum est (1).

247. Titulus originis ex nativitate *ordinandi* desumi debet. Lex haec generalis ita explicatur, ut non fortuito nativitas alicubi contingat, qualis censeretur quando pater non moratur eo loco *more civium* presse sumpto, ex. gr. ratione *itineris, officii, mercatura exercendae, legationis obeundae*, etc.

In his casibus episcopus originis est episcopus loci in quo pater natus est, quia filii quoad originem patrem sequuntur, non matrem (*L. Filios 3. C. de municip. et orig.*).

Si autem quaeratur quid dicendum si filii sint illegitimi, respondemus; supposita dispensatione ab irregularitate ex defectu natalium, cum filii illegitimi matrem (*L. Cum legitimae 19 D. de stat. hom.*) quoad originem sequantur, eos episcopum proprium habere vel originis vel domicilii ipsius matris. Item *de expositis*, cuius parentes ignorantur, dicendum est, episcopum nempe proprium esse illum dioeceseos in qua iidem orti sunt. Si vero id non constet, episcopus erit dioeceseos in qua exponuntur et baptizantur. Neophyti quoque censentur originarii loci in quo baptizantur (*Paulus III. Const. "Cupientes", 21 Martii 1524*). Ut satis appetet, applicatio horum principiorum in casibus practicis quandoque difficilis est, et huc spectant resolutiones SS. CC. in quibus tamen nobis immorari non licet (2).

Si tamen pater illius qui in alieno loco natus est, tamdiu et eo animo ibi permanerit ut inibi *quasi domicilium*

(1) Cf. Honorante, *Praxis Secret. Urb. Vicarii cap. II. not. 3*.

(2) V. Zamboni, *Collectio Declarationum S. C. C. v. Sacramentum Ordinis § 2*.

contraxerit, tunc non origo patris, sed filii determinaret episcopum proprium ratione originis.

Ceterum, notandum est hanc originis competentiam nunquam cessare, et licet unus aut alter ex aliis titulis accedit, episcopum originis nunquam desinere esse *episcopum proprium*.

248. Ut quis vero sit episcopus proprius ordinationis *ratione beneficii* requiritur

a) ut beneficium sit *possessum* et quidem *possessione pacifica*;

b) ut taxam adaequet synodalem illius dioecesis in qua beneficium exsistit.

Beneficium autem potest esse vel *simplex* vel *curatum* vel *liberae collationis* vel *iuris patronatus*; quin imo sufficit etiam *coadiutoria cum futura successione*, modo coaditor, vivente adhuc coadiuto, praebendam congruam iam percipiat; tum *commenda perpetua* quae plenam dat beneficii ecclesiastici administrationem etc. Non tamen sufficent pensiones licet perpetuae et ecclesiasticae, idest a Pontifice impositae super beneficiis, uti et cappellaniae *laicales* tam ad nutum mobiles, quam perpetuae aut mera officia licet ecclesiastica; haec enim omnia sensu proprio beneficia dicuntur. Sedulo tamen attendatur, hic non agi de beneficio prout est *titulus ordinationis*, sed prout determinat *episcopum proprium*.

Inde etiam sequitur, eum qui in diversis dioecesibus habet beneficia, a quolibet illarum episcopo posse ordines suscipere (1).

249. Episcopus *domicilii* ita describitur in citata constitutione Innocentii XII. *Speculatorum* § 11: "Subditus autem ratione *domicilii* ad effectum *suscipiendi ordines* istum taxat censeatur, qui licet alibi natus fuerit, illud tandem adeo stabiliter constituerit in alio loco, ut vel per decennium saltem in eo habitando, vel maiorem rerum ac bonorum partem cum *instructis aedibus* in locum hu-

(1) Cf. plures casus practicos de ordinationis episcopo proprio in declarationibns S. C. C. ad Conc. Trid. Sess. XXIII. c. 8 de Reform. in edit. Pelella Neapol. 1859 num. 6 sqq.

" iusmodi transferendo, ibique insuper per aliquod considerabile tempus commorando, satis superque suum perpetuo ibidem permanendi animum demonstraverit, et nihilominus ulterius utroque casu, se vere et realiter animum huiusmodi habere, iureiurando adfirmet ". Analysis instituta huius testimonii omnia facile eruuntur quae ad episcopum *domicilii* rite determinandum faciunt.

Etenim duplex statuitur a Pontifice modus *domicilium* constituendi; scilicet vel per *decennium saltem* locum incolere, vel maiorem rerum ac bonorum partem cum *instructis aedibus* eodem transferre, ibique insuper per aliquod considerabile tempus commorari.

In utroque tamen casu, peculiarem conditionem statuit omnino adimplendam, ut scilicet *iureiurando* affirmetur animus vere et realiter *domicilium* constituendi.

250. Denique episcopus potest tamquam proprius ordinare *familiares* suos quoquecumque, sub iis tamen conditionibus quas statuit conc. trid. (Sess. XXIII. c. 9. de Ref.).

Porro *familiaris* ille dicitur *qui in actuali episcopi servitio est, et eius sumptibus alitur*.

Conditiones vero ita statuuntur a conc. trid. (l. c.): "Episcopus familiaris suum non subditum ordinare non possit, nisi per triennium secum fuerit commoratus et beneficium, quacumque fraude cessante, statim reipsa illi conferat: consuetudine quacumque etiam immemorabili, in contrarium non obstante ".

Triennium tamen computatur etiam ante initum episcopatum.

Beneficium demum de quo loquitur concilium, debet ab episcopo conferri intra unius mensis spatium.

251. Ad legem ecclesiasticam qua praecipitur ut omnes ordinari debeat ab episcopo proprio, refertur usus litterarum quae dicuntur *dimissoriae*. Litterae enim dimissoriae sunt delegatio facultatis facta episcopo alieno conferendi ordines non subdito. Qua in re notandum est, litteras dimissorias distingui a litteris *testimonialibus* quamvis ambae requirantur. Litteris enim *testimonialibus*, continetur testi-

monium de requisitis ad ordines suscipiendos, quoad eum qui debet ordinari; dimissoriae vero facultatem continent datam ab episcopo proprio, ut ille possit ab alieno episcopo ordinari. Dimissoriae autem conceduntur quando vel episcopus est impeditus quominus ordines conferat, vel subditus annuente episcopo degit extra dioecesim. Cum autem episcopus ordinans, ne indigno ordines conferens peccatis communicet alienis, nosse beat, eum qui ordinandus est qualitates requisitas habere, hinc simul cum dimissoriis dantur testimoniales, quae vel adduntur vel inseruntur ipsis dimissoriis. Hinc patet dari quandoque testimoniales litteras, non vero dimissorias. Sic ex. gr. vicarius capitularis tempore luctus (hoc est nondum expleto anno a Sedis vaccinatione) clericis non subditis degentibus in dioecesi, et a proprio episcopo ad ordines recipiendos dimissis, concedit litteras testimoniales.

252. Praeter litteras dimissorias et testimoniales, sunt etiam hic commemorandae litterae *commendatitiae*, quatenus ad ordines pertinent; et eae sunt quae dantur a praefato regulari *Nullius*, clericis saecularibus ad ordines recipiendos, licet sint eius subditi (*Conc. Trid. Sess. XXIII. c. 10 de Ref.*). Cum enim quoad clericos saeculares concilium tridentinum facultatem ademerit abbatibus etiam *Nullius*, ordines conferendi, dici non possunt vero et proprio sensu litterae dimissoriae, neque tamen sunt simpliciter testimoniales; hinc peculiari nomine dicuntur commendatitiae.

253. Litterae vero dimissoriae, quae gratis dandae sunt (1), non expirant morte concedentis aut cessatione eius iurisdictionis, nisi re *integra* ab eo fuerint revocatae; uti et revocari possunt re adhuc *integra* ab eius successore. Attamen litterae dimissoriae plerumque conceduntur certo definito tempore, intra quod ordines suscipi debeant, etiam ea de causa, quia possunt interim mores ordinandi mutari vel aliquod canonicum impedimentum induci. Testimoniales vero litterae dari debent non solum ab episcopo proprio,

(1) *Conc. Trid., Sess. 21. c. 1 de Ref.*

sed etiam ab iis omnibus episcopis in quorum dioecesi eo tempore ordinandus moratus sit, ut ibi potuerit canonicum impedimentum aliquod contrahere (1).

254. De poenis vero ecclesiastica lege statutis, si ea quae dicta sunt non serventur, ac generatim si ordinum receptio vel collatio rite non fiat, sub finem huius tituli data opera agendum erit, spectata potissimum recente Apostolica constitutione quae incipit “*Apostolicae Sedis*”.

§ II. *De lege interstitiorum
deque temporibus ordinationum.*

255. Collatio ordinum ut rite fiat, lege ecclesiastica requirit: I. ut certa temporum spatia unum inter et alterum suscipiendum ordinem interlaceant, quae lex *interstitiorum* dicitur; II. ut statis anni temporibus ordinum collatio fiat, quae lex *temporis ordinationum* appellatur.

256. Lex interstitiorum dupli ex causa dimanat, scilicet

a) ut ordinatus aptius exerceri possit in muniis ordinis iam recepti;

b) ut etiam in suae vitae ratione melius probari possit, priusquam ad superiores ordines promoveatur.

Hinc lex interstitiorum antiquissima est, quemadmodum antiquitatis christiana monumentis comprobatur.

Etenim I. in ipsa antiquiori Ecclesiae disciplina, luculenta exstant servatae legis interstitiorum monumenta, *Bened. XIV. Const. Etsi pastoralis 26 Maii 1742 § 7. n. 16* (cf. *Hallier. de ss. Ordin. p. III. sect. 7. a. 7*).

II. In iure vero Decretalium plures extant eanones qui ad interstitia in ordinum collatione servanda referuntur: nominatim vero cap. *Literas 13 de Temp. ord.* (I. 11), ubi Innocentius III. statuit, ut duo sacri ordines non conferantur eidem uno die, vel duobus continuato iejunio (ut in rubrica), addita suspensionis poena pro tali modo promoto;

(1) *Pius IX., Const. « Apostolicae » inter Suspens. lat. sent. n. IV.*

tum cap. *Dilectus 15 h. t.* ubi idem sancitur: ad quos textus conferantur DD.

III. Concilium tridentinum vero ea accuratissime statuit, quae ad legem interstitionum pertinent; sane

a) Sess. XXIII. c. 11 de Ref. de ordinibus minoribus praecipit, ut per temporum interstitia, nisi aliud episcopo expedire magis videretur, conferantur. Nominatim vero ut nonnisi post annum a postremo gradu ordinum minorum ad sacros ordines aliquis promoveatur.

b) Sessione eadem (c. 13) statuit ut nemo a subdiaconatu ad diaconatum progrediatur si per annum saltem in eo non sit versatus, nisi aliud episcopo videatur. Itemque ibidem (c. 14) neminem dicit assumendum ad presbyteratus ordinem nisi in diaconatu ad minus annum integrum ministraverit (1).

c) Controvertitur tamen utrum liceat uno eodemque die conferre minores ordines cum subdiaconatu, licet id communiter non fiat (2). (Vide *Benedictum XIV. Institutione 106 cum qua tamen conferenda Sac. Congr. Con. in Boven. Ord. 7 Maii 1707, et Calarit. Ord. 21 Febr. 1728.*). At commune est ut duo minores ordines eodem die conferantur etiam cum tonsura, vel etiam omnes.

d) Sufficit tamen ut annus requisitus a lege interstitionum sit ecclesiasticus ex. gr. a quadragesima ad quadragesimam, non vero annus civilis seu tempus duodecim mensium completorum. At sufficit etiam annus naturalis civilis completus, si nondum elapsus sit annus ecclesiasticus, ob variam diem solemnitatis paschalis.

257. Ad legem ecclesiasticam interstitionum refertur etiam illa Ecclesiae sanctio, qua ordinatio per saltum vetatur. Nam ita interstitia servanda praeciuntur, ut ab uno ad alterum ordinem fiat gradus, servato eo modo quem Ecclesia statuit. Ordinatio autem per saltum ea est, in qua aliquis ad altiorem ordinem, quin inferiorem receperit, promovetur.

Ad hanc autem faciunt quae sequuntur:

(1) Cf. Giraldi, (*Expos. Iur. pont. par. 2. sect. 101*).

(2) *Ib., part. I. sect. 87.*

a) in iure Decretalium, ordinatio per saltum omnino prohibetur, idque patet ex titulo *De clerico per saltum promoto cap. unic.* (V. 29).

b) In concilio tridentino Sess. XXIII. cap. 11 de Ref. eadem lex asseritur, ut quis scilicet de gradu in gradum ascendat.

258. Attamen in antiqua Ecclesiae disciplina, paullo aliter usus obtinebat, quod etiam solet confirmari auctoritate s. Thomae (*in Supplemento, quaest. XXV. art. 3*) ubi ait: “In primitiva Ecclesia aliqui ordinabantur in presbyteros, qui prius inferiores ordines non suscepserant, et tamen poterant omnia quae inferiores ordines possunt; quia inferior potestas comprehenditur in superiori virtute, sicut sensus in intellectu, ducatus in regno”. Verum potissima huius disciplinae ratio repetenda est *ex stadio inchoationis*, in quo ad necessitatem fidelium opus erat, ut praetermissis ordinibus inferioribus aliquis alioquin dignus statim ad presbyteratum assumeretur. Quod profecto, aucto sacerdotum numero, necessarium amplius non fuit (1).

259. Ordinatio tamen per saltum est *illicita* quidem, sed non *invalida*, adeoque non debet iterum conferri ordo collatus (2). Excipitur tamen si quis ordinatur in episcopum omisso presbyteratu. Ratio in eo est, quod episcopatus habeatur ut sacerdotii *plenitudo ac perfectio*, quae natura sua sacerdotium ipsum quod perficit supponit.

260. Episcopus potest dispensare cum ordinatis per saltum, post peractam poenitentiam et suppletis ordinibus omisis, si tamen non ministraverint in ordine suscepto, et adsit legitima causa (*Conc. Trid. Sess. XXIII. c. 14 de Ref.*). Si vero ministraverint, flunt ex dictis (218) irregulares et reservatur dispensatio Summo Pontifici.

261. Altera lex ecclesiastica pertinens ad collationem ordinum ea est qua *tempus praescribitur* ut id fiat. Huc pertinet testimonium S. Gelasii I. in epistola ad episcopos

(1) Cf. Thomassin., *Vetus et nova Eccles. discipl. Par. I. lib. 2. e. 35.*

(2) S. Th., *in IV. dist. 24. q. 1. a. 2. q. 5.*

Lucaniae cap. 2. cum quo confer *cap. De eo, de Temp. ord.* (I. 11).

Ad huiusmodi tempora ordinibus conferendis statuta, pertinet ecclesiastica lex ieunii quod dicitur *quatuor temporum*; ad id enim institutum fuit, ut fideles precibus et poenitentiae operibus Deum deprecentur, ut Ecclesiae suae dignos ministros concedat.

Speciatim vero ad tempus quod attinet ordines conferendi, si singillatim spectentur, haec sufficient:

a) tonsura conferri potest quacumque die, hora et loco.

b) Minores ordines (nisi adsit forte immemorabilis consuetudo contraria) iuxta pontificale romanum conferuntur mane tantum: licet conferri possint diebus festis de praecerto et dominicis; idque si agatur de uno vel duobus, imo etiam de pluribus, dummodo non videatur ordinatio generalis.

c) Ordines vero maiores, excepto peculiari Sedis Apostolicae privilegio, nonnisi statis temporibus conferri possunt; quod privilegium dicitur *indultum suscipiendi ordines extra tempora*. At quando ita ordines conferuntur, conferri debent diebus festis, in quibus sit praeceptum audiendi missam, non vero si solum habeatur ritus duplex. Facultas autem recipiendi ordines extra tempora, per se confertur solum a Summo Pontifice, sed quandoque episcopis quoque inter alias facultates *quinquennales*, iisdem additis conditionibus, haec potestas conceditur.

§ III. *De titulo ordinationis.*

262. Quemadmodum ad collatorem pertinent ordinum saecularium, ea quae hactenus dicta sunt; ita ad suscipientem referuntur ea quae spectant ad *titulum ordinationis et ad aetatem et qualitatem ordinandorum*, de quibus modo dicturi sumus.

263. Fundamentum quo lex ecclesiastica innititur praecipiens ne quis ordinetur absque titulo, est ne ordinatus cum dedecore sui status ob inopiam mendicare, aut sordidum aliquem quaestum exercere cogatur. Quae verba sunt

Conc. Trid. Sess. XXI. cap. 2. Liquet autem haec de clericis saecularibus esse intelligenda, nam regulares, ut dicimus, ordinantur nihilominus titulo *religiosae paupertatis*.

264. Ea quae apud varios auctores (1) de titulo ordinationis disputantur, hoc imprimis logico idearum nexu possunt exhiberi:

a) Generatim loquendo ex sacra ordinatione, sicut acquiritur peculiaris potestas in sacramentorum administrationem in bonum fidelium, ita et officium oritur in iis qui hanc potestatem acquirunt, ut aliquo modo eam quoque exerceant (157. a). Hinc addictio alieui ecclesiae (excepta *immediata subiectione* Apostolicae Sedi, ut in regularibus modo viget) eo saltem sensu, ut episcopi arbitrio, ordinatus in dioecesi inserviat, videtur includi in ipso conceptu sacrae ordinationis.

b) Hinc intelligitur, cum hac addictione connecti, ut ordinatus sustentationem congruam percipiat ex ea ecclesia cui inservit. Porro huiusmodi ius (*in re*) exhibet nobis *titulum ordinationis* quatenus ex ordinis susceptione ius huiusmodi acquiritur.

c) At vero hoc potest concipi dupli modo fieri: vel ita ut *ex bonis Ecclesiae* quocumque ex fonte proveniant (hoc est vel immobilibus vel mobilibus vel ex possessione Ecclesiae, vel ex spontaneis fidelium oblationibus), in unicam massam redactis et in plenam episcopi administracionem commissis, singulis clericis ea quae ad congruam sustentationem requiruntur, suppeditentur; vel ita ut iam singulis ecclesiasticis officiis sua sit assignata *praebenda*, adeoque antequam quis ordinetur, aliqua ex istis eidem sit assignanda. Patet autem, utroque modo ius illud ad congruam sustentationem haberi, quo continetur, ut diximus, *essentialis nota tituli ordinationis*.

d) Iam vero, primus modus exhibet, quantum satis est, generalem indolem ecclesiasticae disciplinae circa titulum

(1) Ducange Gloss. V. *titulus*; Schmalzgrueber, *ad tit. 11. lib. I. Decret.* § 6. nn. 52-59. et generatim DD. in h. t.; Ben. XIV., *De Syn. lib. XII. c. 9. n. 1*; Phillips, *Op. cit.* § 57; Ferraris, *Bibl. V. Ordo*, a. 2. nn. 83-112, coll. V. *titulus n. 31 etc.*